

„AUREUS”
Karolina Niemczyk - Bałtowska

81-707 Sopot ul. J. Haffnera 53/7
Tel.: 606113368 NIP: 768-111-53-79

**DOKUMENTACJA KOMPLEKSOWYCH
BADAŃ KONSERWATORSKICH
WRAZ Z PROGRAMEM PRAC KONSERWATORSKICH**

Dotycząca:

FASAD BUDYNKU

Adres: 80-810 GDAŃSK UL OKOPOWA 19

Sporządził: mgr Karolina Niemczyk-Bałtowska

SOPOT 2023

**WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTEKÓW**
w Gdańsku
ul. Dyrekcyjna 2/4, 80-852 Gdańsk

załącznikiem do *decyzji*
ZN. SG. SM.2. 1042. 2023. AD

z dnia *12. 09. 2023*

podpis *K. Niemczyk*

Konserwator Dziel Sztuki
Karolina Niemczyk-Bałtowska
81-707 Sopot, ul. Haffnera 53 m. 7
tel. 606 11 33 68, Nr dypl. 1422

1

K. Niemczyk Bałtowska

KARTA IDENTYFIKACYJNA DOKUMENTACJI I ZABYTKU

1. DANE PRZED ROZPOCZĘCIEM PRAC

RODZAJ: BUDYNEK – fasady Pomorski Urząd Wojewódzki budynek użyteczności publicznej

TEMAT: Prace badawcze

AUTOR Nieznany

DATOWANIE: = 1930 r

LOKALIZACJA / MIEJSCE PRZECHOWYWANIA: ul Okopowa 19 Gdańsk

TECHNIKA: murowany z cegły ceramicznej narożną dach drewniany kryty papą

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (lub RENOWACJE): TAK, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej 2021 rok, prace naprawcze detalu, zgodnie z Decyzją ZN SG.5142.515.2021 z dnia 24.05.2021

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: NIE

1.2. ZMIANA DANYCH PO ZAKOŃCZENIU PRAC

DATOWANIE.

AUTOR bez zmian

INSKRYPCJE: bez zmian

TECHNIKA: bez zmian

1.3. DANE O REALIZACJI KONSERWATORSKIEJ

WYKONAWCY PRAC: mgr Karolina Niemczyk-Bałtowska.

KIEROWNIK: · MGR Karolina Niemczyk-Bałtowska.

SKŁAD ZESPOŁU: MGR Karolina Niemczyk-Bałtowska.

RODZAJE BADAŃ ORAZ ICH WYKONAWCY:

Badania stratygraficzne: Karolina Niemczyk-Bałtowska.

ZABIEGI W KOLEJNOŚCI WYKONANIA:

Przeprowadzono badania stratygraficzne tynków zewnętrznych budynku ul Okopowa 19 w Gdańsku Wykonano dziesięć odkrywek sondażowych.

W miejscach najbardziej reprezentatywnych wykonano rozwarstwienia warstw stratygraficznych „in situ”. Pobrano próbki, które następnie zbadano w warunkach laboratoryjnych.

CZAS TRWANIA PRAC 30.01. 2023-30.03.2023

1.4. DANE O DOKUMENTACJI

STRONY TEKSTU:

FOTOGRAFIE:

RYSUNKI PROJEKTOWE:

AUTOR DOKUMENTACJI: mgr Karolina Niemczyk-Bałtowska.

DATA I MIEJSCE WYKONANIA: Sopot 2023

SPIS TREŚCI OPRACOWANIA:

1. Kwerenda archiwalna i analiza źródeł ikonograficznych
2. Szkic historyczny założenia architektonicznego
 - a. Historia przebudów oraz ingerencji w stan budynku
3. Stan zachowania i przyczyny zniszczeń budynku
 - a) Elementy oryginalne zachowane
 - b) Elementy utracone
 - c) Stan zachowania murów
 - d) Stan zachowania detalu ceramicznego
 - e) Stan zachowania detalu sztukatorskiego
 - f) Stan zachowania tynku
 - g) Stan zachowania elem metalowych
 - h) Stan zachowania blacharki
4. Badania konserwatorskie
 - a) Przeprowadzone na obiekcie
 - b) Stratygrafia
5. Analiza kolorystyczna
 - a) Identyfikacja kolorów w obiekcie:
 - b) Tabela kolorów w budynku:
6. Program prac konserwatorskich
 - a) Mury
 - b) Tynki
 - c) Detal sztukatorski - gzyms wieńczący i parapetowe
 - d) Blacharka
7. Wytoczne konserwatorskie
8. Fotografie

1. Wstęp

Budynek ul. Okopowa 19 w Gdańsku leży w strefie ochrony konserwatorskiej zespołu urbanistyczno-krajobrazowego miasta Gdańska i został wpisany do Gminnej ewidencji zabytków pod nr skutkiem tej decyzji obszar ten podlega ochronie prawnej na mocy art. 7 pkt 1 Ustawy z dn.23 lipca 2013 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Oznacza to, iż chroniony jest wygląd zewnętrzny budowli określony skalą, rozmiarami, stylem, konstrukcją, materiałami, kolorem i wystrojem, a także historyczne rozplanowanie, kształt i wielkość działek oraz sposób ich zagospodarowania.

Zachowane są fotografie archiwalne które są nośnikiem informacji o chronologii budynku i detalu. Nie zachowały się rysunki archiwalne.

2. Efekty celowe

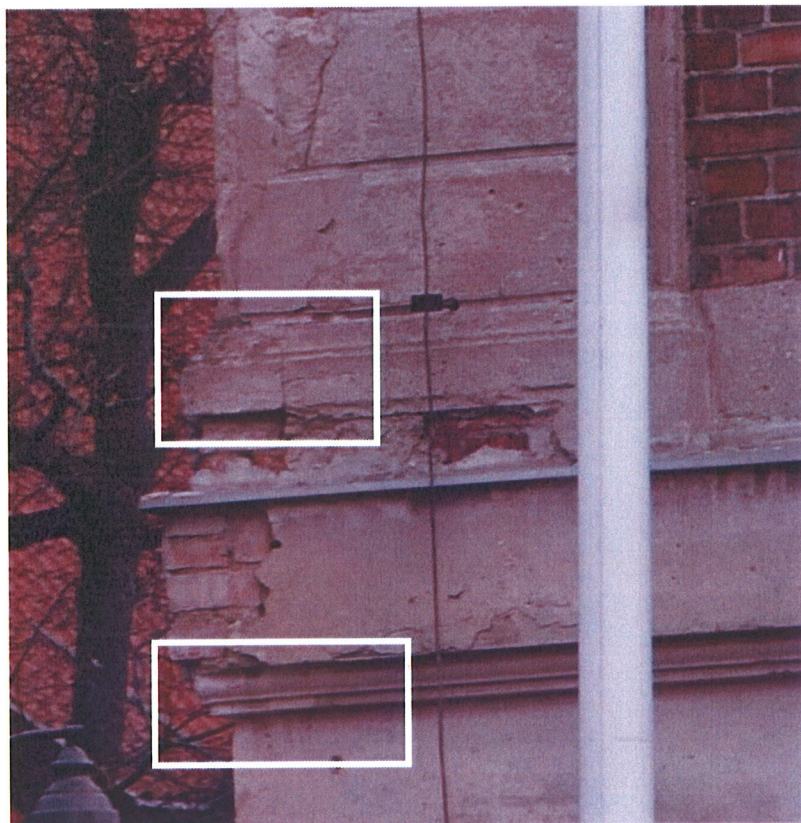
Niniejsza dokumentacja jest wstępem do planowanych prac konserwatorsko budowlanych przy sztukaterii i wątku ceramicznym fasady budynku z wyłączeniem strefy dachu z lukarnami oraz gzymsem wieńczącym, przy którym zostały wykonane prace techniczne. zgodnie z Decyzją ZN SG.5142.515.2021 z dnia 24 05.2021

Efektym celowym jest przywrócenie wartości technicznych i estetycznych z czasu powstania obiektu czyli powrót do kształtu detali i oryginalnej kolorystyki. Planowana jest kompleksowa konserwacja sztukaterii z odtworzeniem lica i brakujących detali. Pilastry wymagają licznych uzupełnień i przywrócenia oryginalnego kształtu ciosów, Należy wykonać konserwację i odtworzenie profili gzymsów oraz baz pilastrów. Boniowanie przyziemia wymaga przywrócenia lica, czyli usunięcia wtórnych kitów, szpachlówek i wykonania reprofilację. Portal wejściowy, fasada północna przeznaczony do konserwacji z przywróceniem lica części cokołowej. Wymagane zatwierdzenie zakresu przez nadzór

Oczyszczanie cegły ma przywrócić jej naturalne lico z czasu powstania obiektu, czyli usunięcie zabrudzeń i uzupełnienie ubytków. Oczyszczanie należy wykonać przy użyciu laseru, oczyszczenie poprzez usunięcie nawarstwień brudu bez naruszania warstwy ogniowej, oczyszczenie poprzez zdjęcie warstwy zabrudzeń z pozostawieniem 5% filmu patyny.

Fasada zachodnia Przykład zachowanych ciosów pilastru

Baza pilastru pn-zach. przykłady zachowanych profili

Portal wejściowy zakres przywrócenia lica

3. Szkic historyczny założenia architektonicznego

Historia przebudów oraz ingerencji w stan budynku

Ulica Okopowa powstała na miejscu zlikwidowanych na przełomie XIX i XX wieku wałów, bastionów oraz fragmentu nowożytnych umocnień. Szeroką ulicę zaprojektował niemiecki urbanista Jacob Stubben. Niegdyś ul. Okopowa dzieliła się na dwie części: północna nosiła nazwę Karrenwall (Wał Karowy), południowa zaś Wiebenwall (Wał Wijbego). Dzisiejsza ulica Okopowa powstała z połączenia obu ulic po II wojnie światowej.

Na początku XX wieku na dzisiejszej ul. Okopowej powstało wiele reprezentacyjnych gmachów i kamienic. Najważniejsze z nich to m.in. Prezydium Policji czy Bank Rzeszy.

O siedzibie obecnego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku wspomina Brunon Zwarra w pierwszym tomie "Wspomnień gdańskiego bówki". Według niego budowę obiektu zakończono w 1936 roku. Księga adresowa miasta Gdańska z roku 1937 podaje, że w budynku przy ówczesnej Wiebenwall 3 mieściły się instytucje: Deutsche Arbeitsfront - Niemiecki Front Pracy, związek zawodowy, działający pod nadzorem NSDAP, zrzeszający zarówno robotników jak i pracodawców, oraz Die Nationalsozialistische Betriebszellenorganisation (NSBO) - Narodowosocjalistyczna Organizacja Komórek Zakładowych, będąca przybudówką NSDAP. Trzecią organizacją działającą w budynku była Kraft durch Freude (KdF) - Siła przez radość, zajmującej się organizowaniem masowych imprez turystycznych i sportowych dla obywateli III Rzeszy.

Przedmiotowy budynek powstał w latach 30-tych XIX wieku Budynek został wybudowany na rzucie w kształcie litery L Posiada pięć kondygnacji nadziemnych i jedną podziemną Jest on częścią kompleksu połączonych komunikacyjnie budynków Urzędu Wojewódzkiego oraz Marszałkowskiego w zabudowie szeregowej (pierzejowej) jako odrębny budynek zamykający ową pierzeję na narożu z ul Toruńska

Budynek wymurowany z cegły licowej czerwonej wmurowanej w wątku kowadełkowym, z naczótkami wachlarzowymi nad otworami okiennymi. Fasada frontowa od strony ulicy (północna) oraz zachodnia i wschodnia dzielona pilastrami z poprzecznymi podziałami w formie płytkich boniowań z profilowaną bazą. Pilastry ujmują naroża budynku i rząd okien w szachcie przylegającym do naroża dzieląc fasadę na trzy równe pola na fasadzie zachodniej i zróżnicowane na fasadzie dłuższej północnej. Parter w tynku z pasami boniowań oddzielony pasem gzymsem profilowego. Pod detalem sztukatorski płytkie wymurowania tworzące rdzeń. Dach kryty dachówką czerwień naturalna „reńska” współczesna po remoncie. Pas dachu z lukarnami i gzymsem wieńczącym został poddany remontowi i jest wyłączony z niniejszego opracowania. Stolarka okienna współczesna.

Wejście główne w fasadzie północnej od strony ul Toruńskiej osadzone w okazałym portalu wykonanym w cementowym odlewie lastryko z licem ryflowanym i detalem w postaci fryzu w kształcie toczonego koralu wykonanych metodą odlewu., zwieńczony gierowanym gzymsem profilowym i zwornikiem w osi, dołem szerszy cokół. Kompozycyjnie portal jest kontynuacją poziomego cokołu w linii przyziemia i górnej granicy tynkowanego parteru. Lico ryflowane, opracowane w związanej zaprawie. Całość przemalowana z głęboką erozją w części przyziemia. Drzwi wejściowe współczesne historyzujące. Cokół przyziemia ze śladami zawilgocenia, wskazuje na konieczność sprawdzenia stanu hydroizolacji.

Realizując zakres przewidziany decyzją wykonano prace konserwatorskie i budowlane polegające na

- wymianie bezstylowej stolarki okiennej z opaskami i współczesną blacharką w nadprożach
- montaż nowej w węgarach
- montaż okien potaciowych

- prace przy gzymsie wieńczącym
- Wzmocnienie poszycia dachowego.
- Wyprowadzenie kanałów wentylacyjnych
- Oczyszczeniu i naprawie elewacji wokół otworów okiennych
- Uzupelnieniu lokalnym ubytków w ceglach w zakresie niezbędnym
- Wykonanie napraw gzymsu
- Hydrofobizacja gzymsów i okapów

Podsumowanie: na podstawie wykonanych badań i projektów archiwalnych można wyodrębnić cztery podstawowe okresy rozbudowy i remontów:

1. Lata 30-te XX wieku Czas powstania budynku
2. Lata 90te wymian stolarki okiennej na zespoloną, osadzenie jej w węgarkach, montaż opasek z bezstyłową blacharką wtórnie zamontowaną w nadprożach
3. Tymczasowe naprawy lokalne wymiany tynku, zakładanie łąt cementowych w obrębie ościeży, przemalowanie portalu wejściowego
4. Remont 2021 roku wymiana stolarki usunięcie opasek montaż okien w węgarkach oraz naprawa gzymsu górnego i naprawy sztukaterii

3. Stan zachowania i przyczyny zniszczeń

Budynek choć przekształcony, zachował się w dobrym stanie, dekoracja elewacji i wnętrza uległa wielu przekształceniom i w obecnym stanie posiada słabo czytelny detal

a) Elementy oryginalne zachowane

1. Mury
2. Portal
3. Detal sztukatorski 50%

b) Elementy utracone:

1. Mury (przemurowania) 10%
2. Tynki
3. Stolarka okienna
4. Detal sztukatorski 50%

5. Blacharka

c) Stan zachowania muru

Ściany wykonane w cegle ceramicznej nie mają odchyień od pionu, widoczne pęknięcia ukośne do oceny konstruktora.

Wokół budynku opaski betonowe sprzyjają zawilgoceniu przyziemia

d) Stan zachowania detalu ceramicznego

Ściany wymurowano z cegły ceramicznej, pełnej, maszynowej w znakomitym gatunku o zwartym licu, czerwona licówka, watek krzyżykowy. Średnie wymiary to: 25, x 12 cm x 6,5 cm Powierzchnia wątku ceglaneanego pokryta nawarstwieniami brudu farby kopia i mleczka cementowego, fugi wtórne. W narożu wewnętrznym fasady tylnej i w strefach zamakania widać ślady zawilgocenia na skutek podciągania kapilarnego wilgoci gruntowej oraz rozległe ślady działalności wód opadowych i wysoleń, które przyczyniły się do utraty lica. Tak znaczna destrukcja jest spowodowana złą izolacją od wód gruntowych i opadowych, a przez to korozją mechaniczną wynikającą z krystalizacji soli i zamarzania wody. Fuga piaszcząca zróżnicowana z naprawami. Do destrukcji cegły przyczyniło się wtórne użycie fug i napraw cementowych. Łaty cementowe występują zwłaszcza w węgarkach i są pozostałością po błędnym osadzeniu okien w licu muru. Następną pozostałością po wadach wykonawczych są warstwy kleju po amatorsko mocowanych opaskach oraz zniszczenia nadproży, które zostały przecięte w celu umocowania blacharki nad górną częścią opasek. Lokalnie widoczne ubytki cegieł oraz pęknięcia ukośne nad oknem 2 piętra Okapy mają luźne klawiszujące cegły. Całość lica ceramicznego pokryta nawarstwieniami brudu zmieniającego naturalny historyczny kolor cegły.

W strefie przyziemia widoczne działanie wilgoci gruntowej, co wskazuje na konieczność sprawdzenia stanu hydroizolacji.

c) Stan zachowania detalu sztukatorskiego

Pod detal sztukatorski wymurowane płytkie rdzenie które są lokalnie odstonięte w wyniku zniszczeń wypraw sztukatorskich. Sztukaterie dzielą się na detale wymagające konserwacji i wymagające odtworzenia. Stosunkowo dobry stan połowy powierzchni pilastrów oraz portalu kwalifikuje go do prac konserwatorskich Lico zerodowane z korozją biologiczną, lokalne ubytki detalu.

Do odtworzenia kwalifikuje się cała pozostała sztukateria, boniowany parter i połowa gzymsów profilowych, które uległy destrukcji. Całość gzymsów i boniowań jest wykonywana metodą wyciągania w zaprawie w tynku drobnoziarnistym, lico gładkie. Detal jest lokalnie zniszczony do warstwy rdzenia ceramicznego lub rozwarstwiony spęcherzony i pudrujący. Profile boniowań o przekroju litery U są znacznie przekształcone naprawami i uzupełnieniami. Cokół wykonany w tynku współczesnym

ze śladami destrukcji spowodowanej podciąganiem kapilarnym i działania wody rozbryzgowej z zawartością soli rozpuszczalnej w wodzie.

e) Portal

Opracowany w tynku lastryko metodą odlewu i opracowania metodą kamieniarską w zaprawie. Tynk kamieniarski (o cechach sztucznego kamienia) z gruboziarnistymi wypełniaczami, opracowywany metodami kamieniarskimi po wyschnięciu. Główną przyczyną zniszczeń wszystkich materiałów pozostających w ekspozycji zewnętrzem są zjawiska atmosferyczne związane z działaniem wody, insolacji, wahań temperatury, mechanicznego oddziaływania wiatru, przemarzania oraz zanieczyszczenia powietrza. Ważnym czynnikiem niszczącym są sole rozpuszczalne w wodzie z wody rozbryzgowej. Erozja przyczyniła się do utraty ryflowanego lica i profili w części parterowej. Całość portalu wielokrotnie przemalowana. Ościeże portalu przekształcone przez szpachlówki i przemalowania.

f) Stan zachowania stolarki okiennej i drzwiowej:

Stolarka okienna współczesna wykonana podczas ostatniego remontu w konstrukcji zespolonej Oryginalne okna były w konstrukcji skrzynkowej- dwurzędowe dwupoziomowe czteropodziałowe. Okno proste w kształcie, z profilowym śłemeniem i słupkiem.

g) Stan zachowania elem. metalowych

Kraty piwnic Stan dobry z powierzchniowymi nawarstwieniami przemalowań, korozja powierzchniowa.

h) Stan zachowania blacharki

Wszystkie parapety i obróbki gzymsów współczesne bezstyłowe wymagają wymiany.

4 Badania konserwatorskie

a. Przeprowadzone na obiekcie

Wykonano odkrywki stratygraficzne na

- Detalu sztukatorskim, tynku
- Detalu ceramicznym
- drzwiach

Wykonano pomiary inwentaryzacyjne

- wątku ceglanego,
- profili gzymsów

b. Badania stratygraficzne

5

SZTUKATERIA GZYMS NAD COKOŁEM

c	Faza chronologiczna	Charakterystyka warstwy łącznie z ewentualną identyfikacją techniki i kolorystyką
1	I	Zaprawa cementowa
2	I	Warstwa tynku
3	II	Warstwa barwna jasny piaskowiec
4	III	Warstwa barwna kolor jasnoszary
5	IV	Warstwa barwna kolor czerwony
6	V	Szpachlówka
7	VI	Warstwa barwna kolor beżowy

SZTUKATERIA OPASKA RYFLOWANA PORTAL

c	Faza chronologiczna	Charakterystyka warstwy łącznie z ewentualną identyfikacją techniki i kolorystyką
1	I	Zaprawa cementowa
2	I	Warstwa tynku szlachetnego w kolorze szarym
4	III	Warstwa barwna kolor jasnoszary
6	V	Warstwa barwna kolor szary
7	VI	Warstwa barwna kolor jasno szary
9	VIII	Warstwa barwna kolor szaro łososiowy, farba mineralna

5. Analiza kolorystyczna

a) Identyfikacja kolorów w obiekcie:

- Sztukaterie I warstwa chronologiczna -kolor piaskowca
- Fuga – kolor piaskowca

b) Tabela kolorów w budynku:

L.p.	Nazwa elementu fasady	Określenie koloru	Faktura i stopień krycia	Oznaczenie koloru
1	Detal sztukatorski	Gładki kryjący	Gładki kryjący	Keim Naturstein S-119 Historisch 50011
2	Portal	Kolor materiału szarość	Kolor materiału	Kolor materiału
3	Cegła ceramiczna	Kolor materiału	Kolor materiału	Kolor materiału
4	Fuga	Piaskowa	Piaskowa	TKF 01 kolor 26
5	Krata	Antracyt	Gładki kryjący	RAL 7016

Z uwagi na przekłamanie kolorystyczne wzorników oraz niespójne efekty kolorystyczne mieszalni farb, zakłada się wykonanie próbnych wymalowań przed podjęciem ostatecznej decyzji i zatwierdzenie ich przez autorów projektu i konserwatora Farby na powierzchni zabytkowej uzyskiwano z naturalnych pigmentów i rekonstrukcja kolorystyki powinna naśladować naturalne barwy.

Program prac konserwatorskich

a) Wykonanie hydroizolacji (opcjonalnie)

Prace przy hydroizolacji jako element budowlany szczegółowo opisane w projekcie budowlanym.

b) Cegła

- Glony i porosty usunąć mechanicznie przy pomocy szczotek lub myjką. Wykonać dezynfekcję. Wszystkie miejsca występowania mikroorganizmów i roślinności, a szczególnie narażone na ich ponowny wzrost, powinny być zdezynfekowane preparatem biobójczym Preparat nakładać kilkukrotnie i pozostawić na okres czasu zgodnie z kartą techniczną.
- Usuniecie zapraw ze spoin w obrębie uprzednio zawilgoconych i zasolonych partii na głębokość przynajmniej 3 cm.
- Usunąć współczesne przemurowania, fugi i cementowe kity występujące zwłaszcza w ościeżach Usunięcie resztek kitów pozostających po wtórnych opaskach.
- W miejscach zasolonych wykonać odsalanie metodą odwróconej osmozy (kompresy)
- Współczesne przemurowania z cegły budowlanej i miejsca o zdestruowanym licu powyżej 60% licować płytką ceramiczną licową. Użyć materiału tożsamego z oryginalnym, który jest cegłą licową. Wykluczone jest użycie płytki

klinkierowej, należy użyć okładziny będącej elementem cegły wykonanej na zamówienie, o parametrach zgodnych z oryginalną. Elementy ceramiczne przeznaczone do wbudowania wymagane zatwierdzenie przez Nadzór konserwatorski.

- Zszywanie pęknięć wykonać w systemie Helfix, lokalizacja w miejscach fug stosować zszywanie systemowe pręty spiralne z klejem systemowym system Helfix
- Wymaga się opracowanie prób oczyszczania w trybie roboczym. Warunkiem jest nienaruszenie powierzchni spieku cegły przy pozostawieniu 5% patyny. Próby oczyszczania metoda przegrzanej pary lub metodą laserową, wzbogacone o metodę chemiczną poprzez lokalnie wykonanie okładów z preparatu, np. Klinkierreinigung firmy Remmers (lub równoważne) lub preparatu Fassadenreiniger-Paste (lub równoważne) (gotowa pasta mająca w składzie fluorek amonowy, który w kontakcie z powierzchnią wydziela wolny kwas krzemowy czyszczący powierzchnię cegły). Okłady usunąć strumieniem w nienaruszających spieku cegły. Przemalowania usuwać preparatami do usuwania farb, przykładowo AGE. Wymagane wykonanie prób i komisyjne zatwierdzenie.
- Wykonać impregnację materiału ceramicznego preparatem zawierającym estry kwasu krzemowego KSE 100 połączonego z uelastycznionym preparatem KSE 300E (lub równoważne) o 30% stopniu wytrącania żelu. Aby można było nasączyć osłabioną strukturę konieczne jest, aby wzmocniana struktura była powietrznie sucha chłonna i niepodgrzana. W momencie wykonywania zabiegu temperatura otoczenia powinna się wahać 8 - 25 st. Wzmocnione powierzchnie powinny zachować zrównoważoną wilgotność. Przed wzmocnieniem, w trakcie i po zabiegu powinno się chronić obiekt przed słońcem, deszczem i wiatrem.
- Wykonie napraw- uzupełnienie cegły. Wykonanie przemurowań przy pomocy cegły o walorach historycznych firmy Dąbrówka lub Cerabud Radoszyce. Materiał dobrać pod względem koloru formatu struktury.
- Licowanie wykonać zgodnie z istniejącym wątkiem. Kształtki wykonać metodą ceramiczną. Wykluczone jest docinanie kształtu, gdyż spowoduje to utratę lica.
- Wykonać uzupełnienia w materiale ceramicznym przy użyciu gotowych mas barwionych w masie np.: f-firma Remmers Restauriermortel SK lub KEIM Deckputz Historisch Fein i KEIM Universalputz, Optolith (lub równoważne) Przy większych ubytkach rdzeń uzupełnienia mocować na podkonstrukcji z prętów nierdzewnych
- Wykonać wymianę fug w kolorze wynikającym z badań przy zapraw trasowych do uzupełniania fug przykładowo firmy Tubag Quick-Mix, FM T, Fuga do spoin z trasem.
- Scalenie kolorystycznie Historic Lasur spoiwa krzemianowego z pigmentem mineralnym o wysokim stopniu przejrzystości. Można regulować stopień krycia, dobierając proporcje składników. Restauro Lasur - farba krzemianowa,

laserunkowa (prześwietlająca) do piaskowca, klinkieru, cegły, tynków mineralnych, powłok farb KEIM, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz - używane w połączeniu z KEIM Restauro Fixativ (lub materiały równoważne),

- Wykonanie hydrofobizacji. preparatem roztworu małowiązanych pochodnych silanu w rozpuszczalnikach organicznych, szczególnie zalecany do wątków ceglanych Funcosil SNL (Remmers) (lub równoważne)

c) Tynki

Tynk współczesny usunąć, powierzchnię umyć metodą strumieniową. Naprawić spękania muru, wskazane przez konstruktora szyc systemem Helfix. Kłaść szpryc systemowy, tynk opracować w technice mineralnej wyprawą szlachetną tynk Mineralit Restauro MTC – Mineralny tynk zacierany, wapienno piaskowy. Malować farbą krzemianową. W pasie przyziemia należy stosować specjalne tynki renowacyjne odporne na siarczany, z certyfikatem WTA.

d) Detal sztukatorski – pilastry boniowania i gzymsy

Prace sztukatorskie powierzyć wykonawcy biegłemu w sztuce rzemiosła sztukatorstwa obejmującego wiedzę wykonywania gzymsów metodą wyciągania, wykonywania form i odlewów oraz napraw istniejących elementów.

Lico oczyścić z nawarstwień farby przy użyciu preparatu AGE, wykonać próby oczyszczania. = Przed pracami wykonać pomiary w trybie warsztatowym, pobrać próbę materiałową lastryko jako wzoru do odtworzenia.

- Elementy istniejące. Wykonać pomiary w trybie roboczym pod nadzorem konserwatorskim, wykonać warsztatowy projekt odtworzenia profili i detali które uległy destrukcji oraz zatwierdzić je przez nadzór konserwatorski
- Podkleić odspojony tynk zaprawą iniekcyjną.
- Wykonać dezynfekcję dezynsekcję
- Usunąć współczesne nawarstwienia z powierzchni pilastrów, przyziemia i boniowanego parteru
- Opaski współczesne przywrócić do kształtu i wymiarów opasek oryginalnych zgodnych z informacjami archiwalnymi i z obiektu
- Elementy pokryte warstwami naprawczymi oczyścić z warstw naprawczych usunąć części zdestruowane, czyli zniszczone solami, osypujące się. Pozostałe wzmocnić preparatem krzemorganicznym KSE 300, postępować zgodnie z kartą techniczną.
- Odsłonięty rdzeń ceramiczny oczyścić metodą strumieniową.
- Wykonać reprofilację metodą ciągnioną używając szablonów metalowych. Należy przywrócić gładką powierzchnię profili. Stosować gotowe zaprawy do napraw sztukaterii np. firmy STO, KEIM, Optolith – zaprawy trasowe z wypełniaczem kwarcowym. Kładzione na szpryc Sempre 525 Optosan Stucko Grob lub KEIM

Restauro®-Grund -sucha, konserwatorska zaprawa mineralna na spoiwie hydraulicznym, przeznaczona do uzupełniania głębokich (> 2 cm) ubytków w kamieniu naturalnym. Maksymalna grubość warstwy na jeden cykl roboczy wynosi 5 cm. na powłoki podkładowe, Sempre 740, Optosan Stucko Fein – powłoki nawierzchniowe KEIM Restauro®-Top - sucha, konserwatorska zaprawa mineralna ze spoiwem hydraulicznym, przeznaczona do odtwarzania kamienia w partiach powierzchniowych, zgodnie z jego kolorem i strukturą. Maksymalna grubość warstwy na jeden cykl roboczy wynosi 3 cm. Uziarnienie zaprawy 1,3 - 1,5 mm. W miejscach pęknięć stosować siatkę zbrojącą i zaprawy zawierające włókna- przykładowo Optosan Universalputz.

- Do uzupełniania ubytków użyć zaprawy mineralnej o podobnym uziarnieniu KEIM Restauro®-Fuge Sucha, konserwatorska zaprawa mineralna ze spoiwem hydraulicznym, przeznaczona do odtwarzania uszkodzonych spoin – w szczególności w murach z kamienia, cegły i klinkieru. Uziarnienie zaprawy 1,3 - 1,5 mm.
- Detale rekonstruowane wykonać na wzór istniejących w zaprawie sztukatorskiej metoda odlewu KEIM Restauro®-Giess -sucha, konserwatorska zaprawa mineralna ze spoiwem hydraulicznym, przeznaczona do odlewów. Opracować spadki parapetów z profilem

e) Portal lastryko

Lico oczyścić z nawarstwień farby przy użyciu preparatu AGE, wykonać próby oczyszczania. Elementy konserwować systemem do naprawy betonu zabytkowego. Przed pracami wykonać pomiary w trybie warsztatowym, pobrać próbę materiałową lastryko jako wzoru do odtworzenia.

- Wykonać dezynfekcję dezynsekcję
- Przed podjęciem prac należy na podstawie prób pobranych z mas lastryko dokonać analizy składu, rodzaju i koloru kruszywa i rodzaj masy barwiącej;
- Usunąć przemalowania i szpachłówki, z powierzchni lastryko metodą chemiczną, wykonać próby przykładowo AGE.
- Wykonać oczyszczanie metodą strumieniową, parą i wodą, przy użyciu okładów z preparatu AGE firmy Remmers jest to Pasta do usuwania graffiti i starych powłok malarskich, nie zawierająca alkaliów., używać w kompresie pod przykrycie folii, usuwać wodą, postępować wg karty technicznej. Konieczne wykonanie prób oczyszczania
- Powierzchnię wzmocnić preparatem na bazie estru kwasu krzemowego, KSE 100-300 (wykonać próby). Przestrzegać czasu wiązania zgodnie z kartą techniczną
- Elementy zniszczone w 30% uzupełnić metodą flekowania.
- Drobne ubytki uzupełnić masą imitatorską do terazzo, barwiona w masie - Terra-fill – Butech.

- Wykonać uzupełnienia formy materiałem do uzupełnienia betonu, z domieszką kruszywa występującego na oryginale, Używać materiału Betofix Spachtel (Remmers) lub Oxal MM4 (MC Bauchemie)
- Opracować powierzchnię – nadać kształt przez podcięcie uzupełnień i cyzelować detale, i ryfle Po 30 min wypełniać ubytki zaprawą Betofix RM i Betofix R2.
- odtwarzania elementów kamiennych metodą odlewania masy w otwartych lub zamkniętych formach. Metodą odlewu wykonać wszystkie brakujące detale ryflowane, czyli elementy w strefie cokołu.
- Scalić kity i lico przy pomocy laserunkowej Historic Lasur na spoiwie krzemianowym i pigmentem mineralnym, laserunek o wysokim stopniu przejrzystości – wykonać próby i zatwierdzić je przez Nadzór
- Wykonać hydrofobizację preparatem SNL

f) Kraty

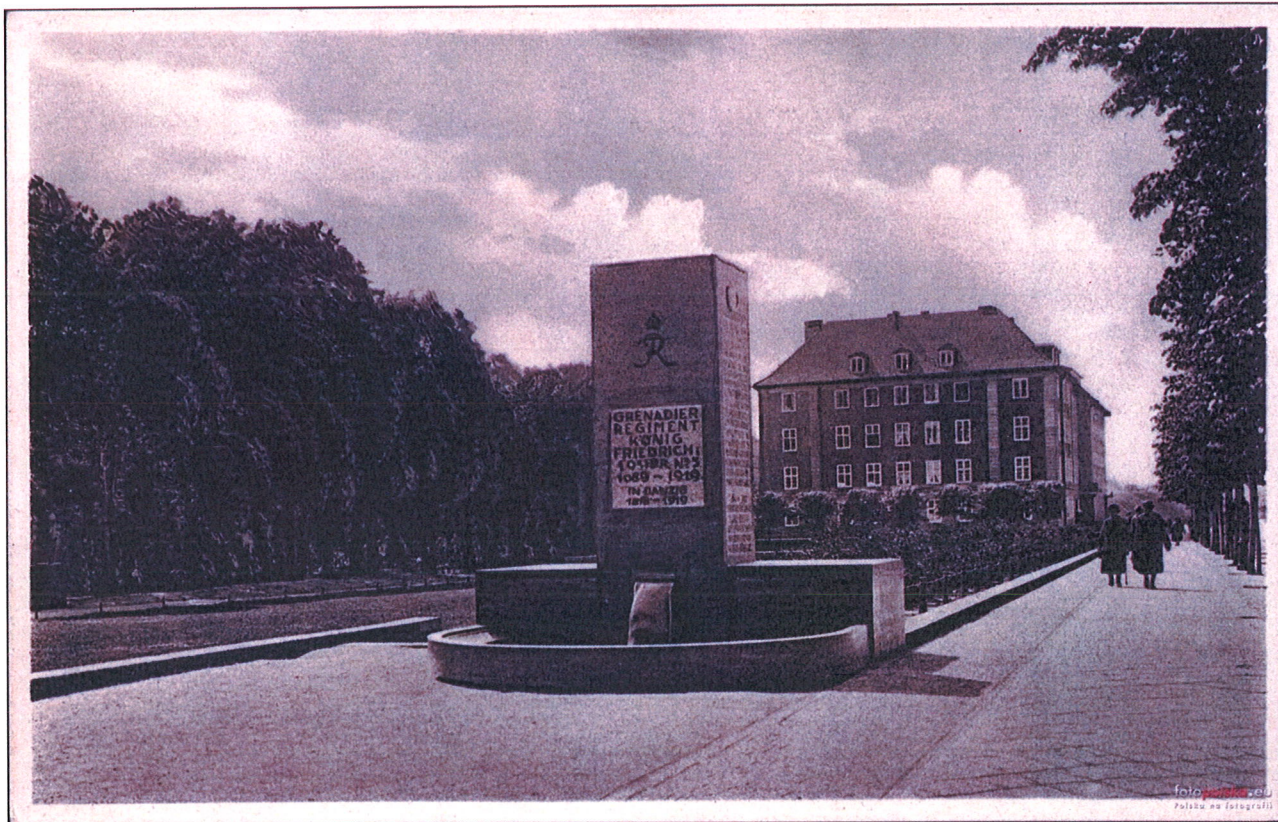
- Detal metalowy
- Istniejące powłoki lakiernicze proponuje się usunąć stosując metodę oczyszczania chemicznego (Skalpex, AGE) i delikatnego piaskowania Doczyszczanie należy wykonać ręcznie, stosując szczotki drucianej. Wykonać próby oczyszczania. Usunąć elementy współczesne- blachy.
- W toku prac wszystkie połączenia montażowe powinny być sprawdzone, a w razie potrzeby wzmocnione i naprawione.
- Do najważniejszych etapów prac decydujących o trwałości efektów odnowy zalicza się zabezpieczenie antykorozyjne Można stosować systemowe powłoki antykorozyjne, a następnie pomalować na kolor wynikający z badań stratygraficznych przykładowo podkład reaktywny epoksydowy Amerlock 400C i farba nawierzchniowa poliuretanowa Sigmadur 520C., lub farba Owatrol epoksydowa reaktywna Ro 9100 RustOleum epoxy mastic

g) Blacharka

Wykonać rekonstrukcję blacharki w kształcie historycznym w blasze tytan cynk patynowany łączonej na rąbek stojący, brzeg wyoblany „na wurdę”

h) Wytyczne konserwatorskie

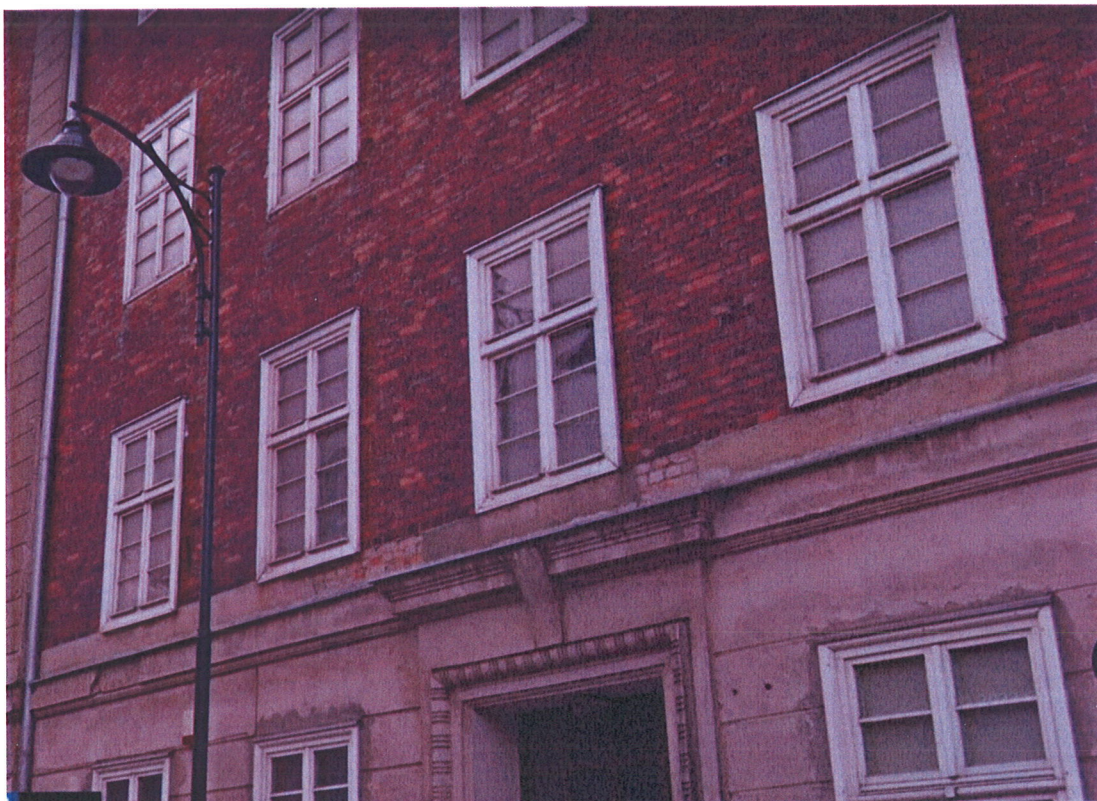
- 1. Konsultacja z konstruktorem**
- 2. Wykonanie sprawdzenia stanu hydroizolacji i opcjonalne wykonanie nowej z tynkiem renowacyjnym**
- 3. Konserwacja wążku ceramicznego z uzupełnieniem detalu, usunięcie wtórnych kitów**
- 4. Kompleksowa konserwacja detalu sztukatorskiego, zakłada s rekonstrukcję w 50%**
 - Pilastry
 - Przyziemie
 - boniowany parter
- 5. Rekonstrukcja profili baz pilastrów**
- 6. Konserwacja i rekonstrukcja boniowania w pasie parteru**
- 7. Kompleksowa konserwacja portalu wejściowego z lastryko**
- 8. Wymiana opierzeń blacharki brzeg wyoblany opcjonalnie parapety z wyprawy cementowej**
- 9. Rekonstrukcja blacharki**
- 10. Odnowienie krat piwnicy**

Fotografia archiwalna 1939

Fotografia archiwalna 1942

Fotografia archiwalna 2020

Fotografia archiwalna 2020

FOTOGRAFIE

Fasada północna. Widok ogólny

Fasada zachodnia .Widok ogólny

Fasda wschodnia , widok ogólny

Fasada tylna południowa

Fasada tylna południowa

FASADA PÓŁNOCNA FRONT

Stan zachowania przyziemia

Wejście główne portal wejściowy

Gzyms wieńczący po remoncie

Gzyms wieńczący po remoncie

Pilastry przykładowy stan zachowania

Wtórne kity cementowe na wążku ceramicznym i szczeliny w nadprożach po współczesnej blacharce

Wtórne kity cementowe na wążku ceramicznym i szczeliny w nadprożach po współczesnej blacharce

Wtórne kity cementowe na wążku ceramicznym i szczeliny w nadprożach po współczesnej blacharce
Pęknięcie ukośne do oceny konstruktora i klawiszujące cegły

Stan zachowania wypraw sztukatorskich na pilastrach
Stan zachowania wypraw sztukatorskich na pilastrach i gzymsie

Stan zachowania wypraw sztukatorskich nagzysie ponad parterem i na boniowaniach

Wtórne kity cementowe na wążku ceramicznym i szczeliny w nadprożach po współczesnej blacharce

Portal Ubytek profilu na cokole
Przykład zachowanego ryflowania zakrytego przemalowaniami

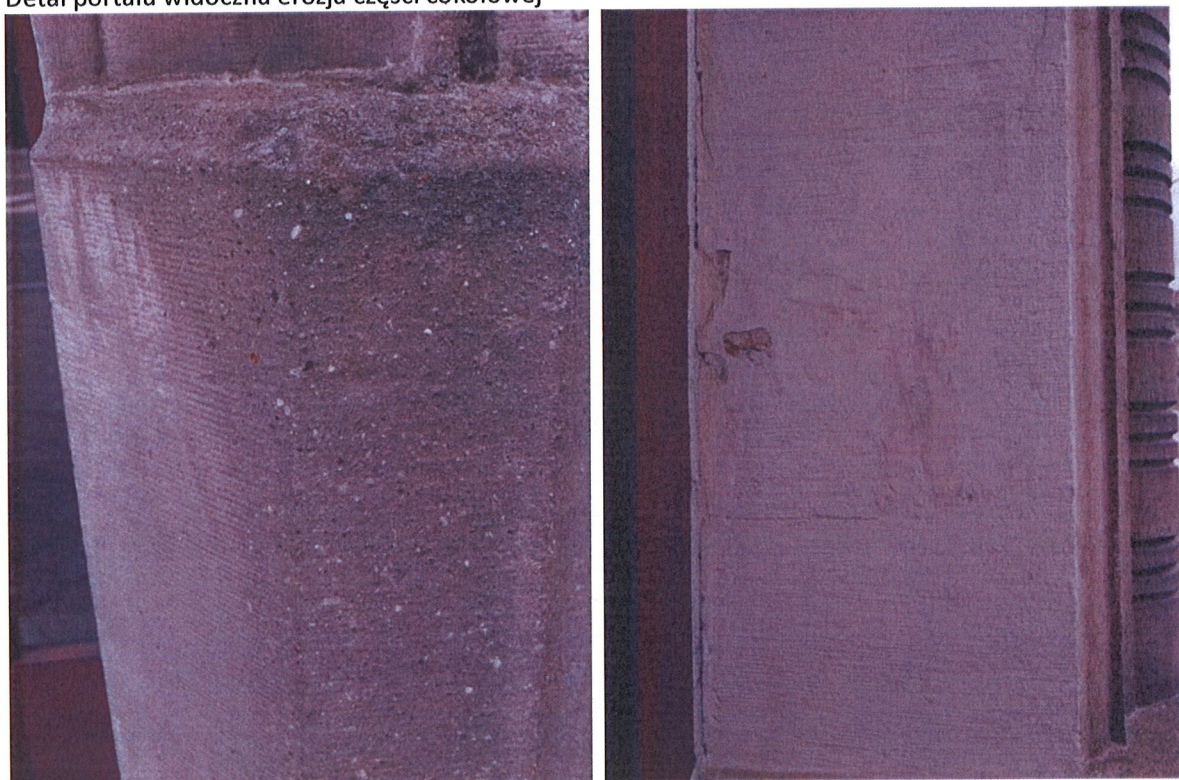
Przykład zachowanego ryflowania zakrytego przemalowaniami. Odkrywka stratygraficzna

Portal. Ubytek profilu na cokole
Ryflowania na zachodniej części portalu

Detal portalu widoczna erozja części cokołowej

Detal portalu widoczna erozja części cokołowej
Ościeże portalu przekształcone przez szpachlówki i przemalowania

Parter stan zachowania boniowania

Silne odkształcenie pasa boniowania

Współczesne nawarstwienia i naprawy zniekształcające rysunek detalu

Wymiary fugi boniowania

FASADA ZACHODNIA

Fasada widok ogólny

Parter stan zachowania boniowania

Parter stan zachowania boniowania

Parter stan zachowania boniowania widoczne rozległe współczesne kity i uzupełnienia

Stan zachowania sztukaterii

Stan zachowania sztukaterii

Przecięte nadproże z kitami cementowymi i klawiszujące cegły

Stan zachowania ościeża kity cementowe i klawiszujące cegły

Stan zachowania sztukaterii

Stan zachowania sztukaterii

Stan zachowania sztukaterii

Stan zachowania sztukaterii

Współczesna blacharka

Współczesne cementowe wyprawy

Głęboka erozja tynku oryginalnego

Przyziemie stan zachowania sztukaterii

Gzyms nad parterem stan zachowania i przykład profilu do zachowania

Stan zachowania wypraw parteru

Współczesne kity cementowe

Naroże pn- zach -stan zachowania wypraw i przykład profili do odtworzenia

FASADA WSCHODNIA BOCZNA

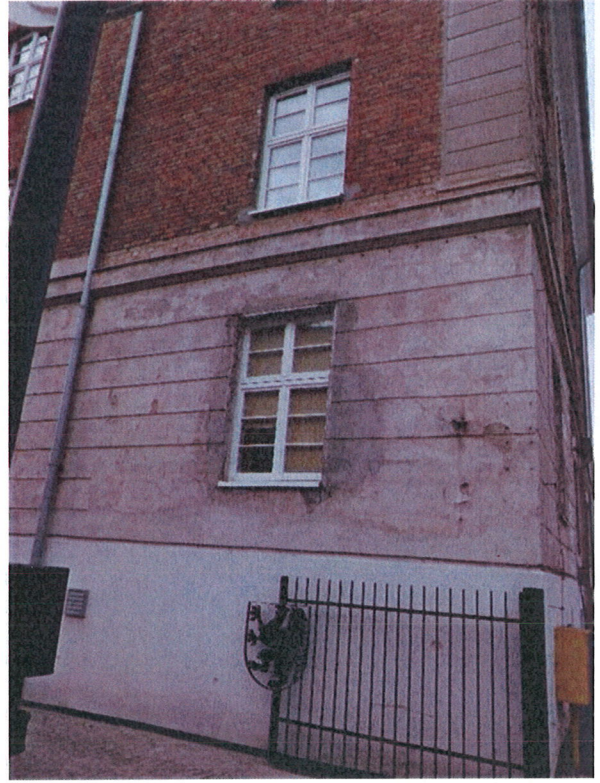
Fasada widok ogólny. Widoczne współczesne uzupełnienia w kolorze szarym

Fasada wschodnia- ubytek gzymsu ponad boniowanym parterem

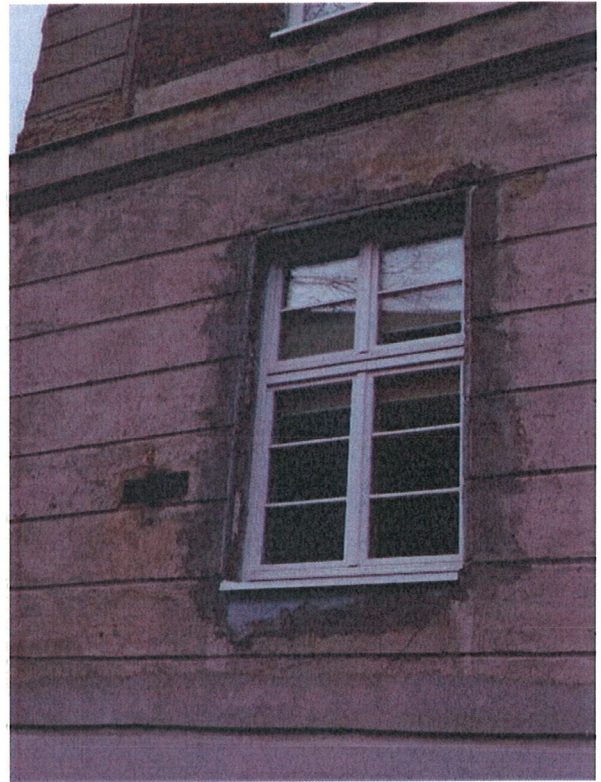
Współczesne uzupełnienia cegieł. Kity cementowe i zdewastowane nadproże (szczelina po blacharce)

Kity cementowe i ubytek linii boniowań

Naroże Ubytek wypraw sztukatorskich i dyble po mocowaniu instalacji

Ubytek gzymsu w pasie ponad parterem i współczesne kity

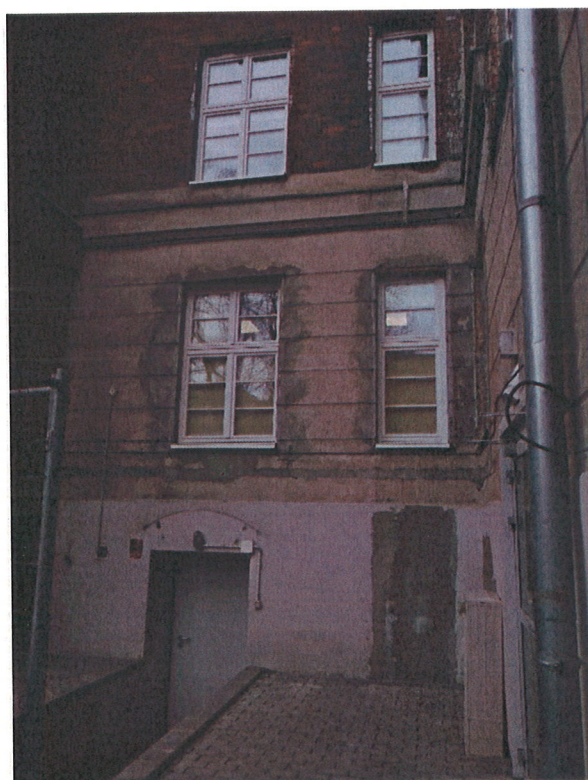

Uszkodzenie nadproża

FASADA TYLNA

Fasad widok ogólny – Widoczne liczne kity cementowe i uszkodzenia lica ceramicznego

Przyziemie zakres uzupełnień

Erozja lica wątku ceramicznego wywołana zawilgoceniem i solami

Okno parteru stan zachowania wypraw i uzupełnień
Okno parteru stan zachowania wypraw i uzupełnień

Pierwsze piętro Reprezentatywne zniszczenia wokół ościeża- cementowe kity, resztki kleju i zdewastowane nadproże

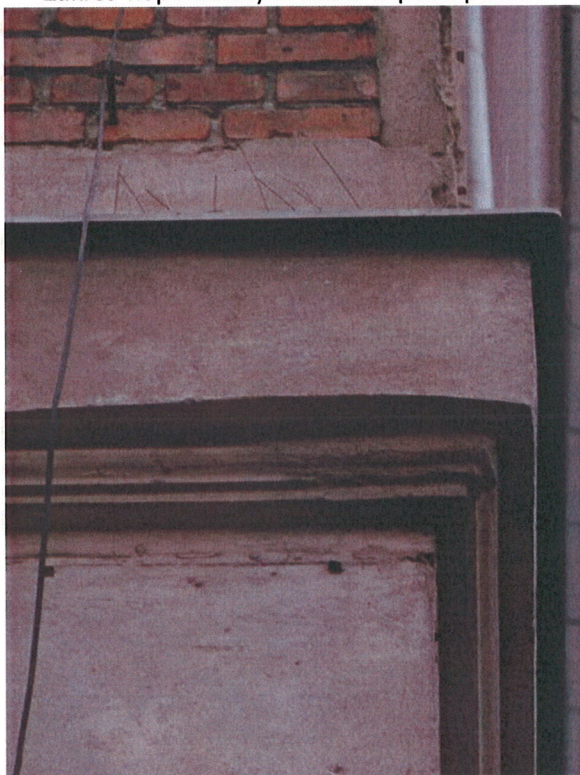
Reprezentatywne zniszczenia wokół ościeża- cementowe kity, resztki kleju i zdezastowane nadproże

Współczesna blacharka i instalacje mocowane na licu sztukaterii

Zakres współczesnych kitów w pasie parteru

Przekształcony profil gzymsu ponad parterem

Pęknięcie ukośne pod oknem trzeciego piętra

Nawarstwienia farby i cementu na licu ceramicznym

Modelowe przekształcenie lica ościeża ceramicznego przez kity cementowe

Przekształcone lico boniowanego parteru

Oznaczenie zakresu zniszczeń sztukaterii i tynków

Szczegółowy zakres określić w trybie roboczym.

ubytek

oryginał

oryginał przebudowany
warstwami naprawczymi
i nawarstwieniami

współczesny tynk
i taty

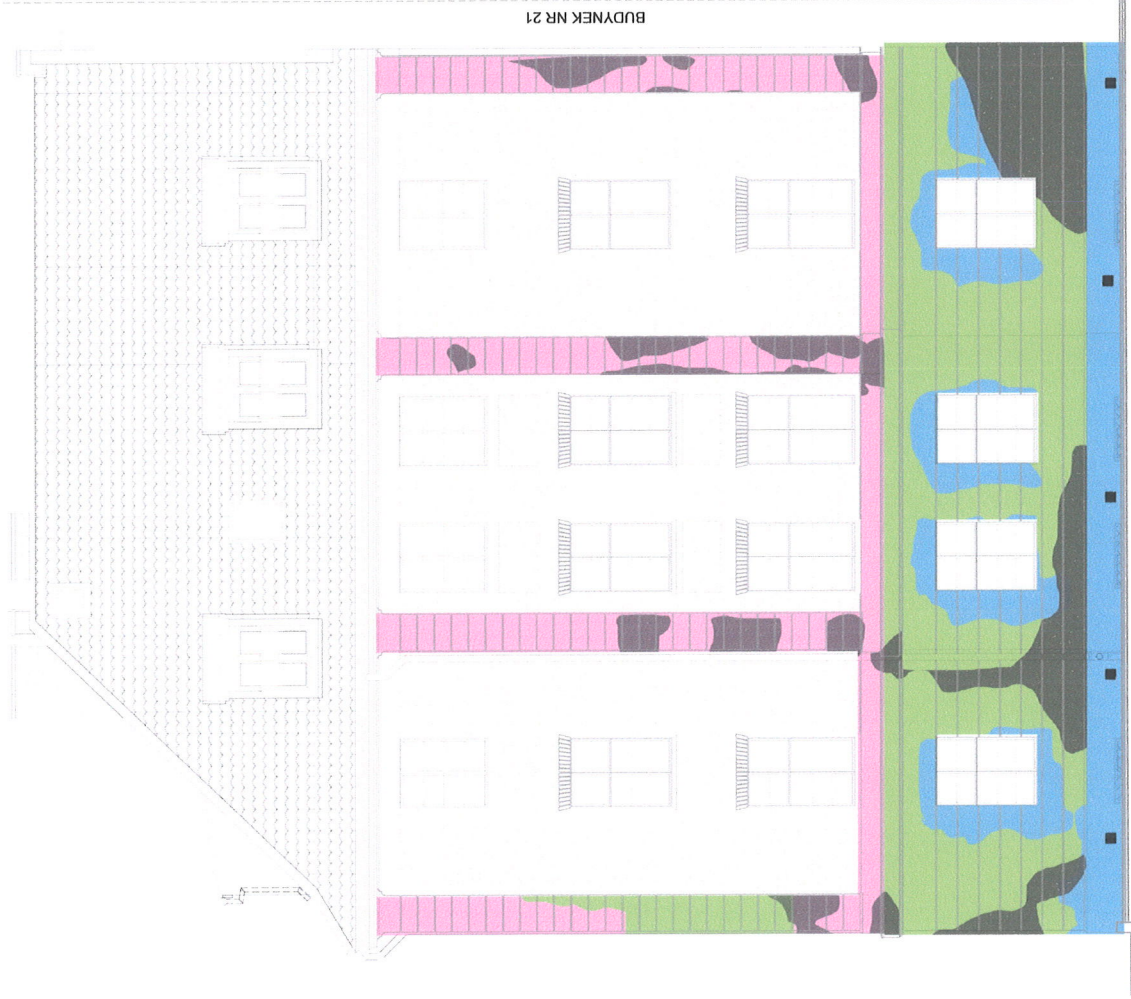
WOJEWÓDZKI URZĄD
CHRONY ZABYTKÓW
w Gdańsku
Dwrekcyjna 2/4, 80-852 Gdańsk

WYKONCA
Wykonawca: Wykonawca na budowę
Miejsce zamierzenia budowlanego:
Remont elewacji budynku
przy ul. Okopowej 19 w Gdańsku
Adres inwestycji:
ul. Okopowa 19, 80-810 Gdańsk
dzielnica nr 288/1, 288/2, obi-99
Inwestor:
Województwo Pomorskie
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk
Faza opracowania
PROJEKT BUDOWLANY
JEDNOSTKA PROJEKTOWA
UNICAD SP. Z O.O.
ul. Mickiewicza 37/59, 01-633 Warszawa,
NIP 5232947730
AUTOR PROJEKTU
Projektant:
ARCH. ROMAN WYRZYKOWSKI
UPR. NR 01/G/67/5
TYTUŁ RYSUNKU
ELEWACJA PÓŁNOČNA
SKALA 1:50
REWIZJA:
GDANSK, Kwiecień 2023
Lp. rys. 09
Lp. ark. 09

ELEWACJA PÓŁNOČNA (OD UL. TORUŃSKIEJ)

Oznaczenie zakresu zniszczeń sztukaterii i tynków

Szczegółowy zakres określić w trybie roboczym.

ELEWACJA ZACHODNIA (OD UL. OKOPOWEJ)

ubytek

oryginal

oryginal przebudowany
warstwami naprawczymi
i nawarstwieniami

współczesny tynk
i taty

**WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW**
w Gdańsku
| Dyrekcja na 2/4, 80-852 Gdańsk

UWAGA
Wymiary pomiarów na surowcu.

Nazwa zamawiaczki budowlanej:
Remont elewacji budynku
przy ul. Okopowej 19 w Gdańsku

Adres inwestycji:
ul. Okopowa 19, 80-810 Gdańsk
działka, nr 288/1, 288/2, obr. 99

Inwestor:
Województwo Pomorskie
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk

Faza opracowania:
PROJEKT BUDOWLANY
JEDNOSTKA PROJEKTOWA
UNICAO SP. Z O.O.
ul. Miśkiewicza 37/58, 01-625 Warszawa,
NIP 5252947730

AUTOR PROJEKTU
Projektant:
ARCH. ROMAN WYRZYKOWSKI
UPR. NR 01/65/75

Tytuł rysunku:
ELEWACJA ZACHODNIA

SKALA 1:50

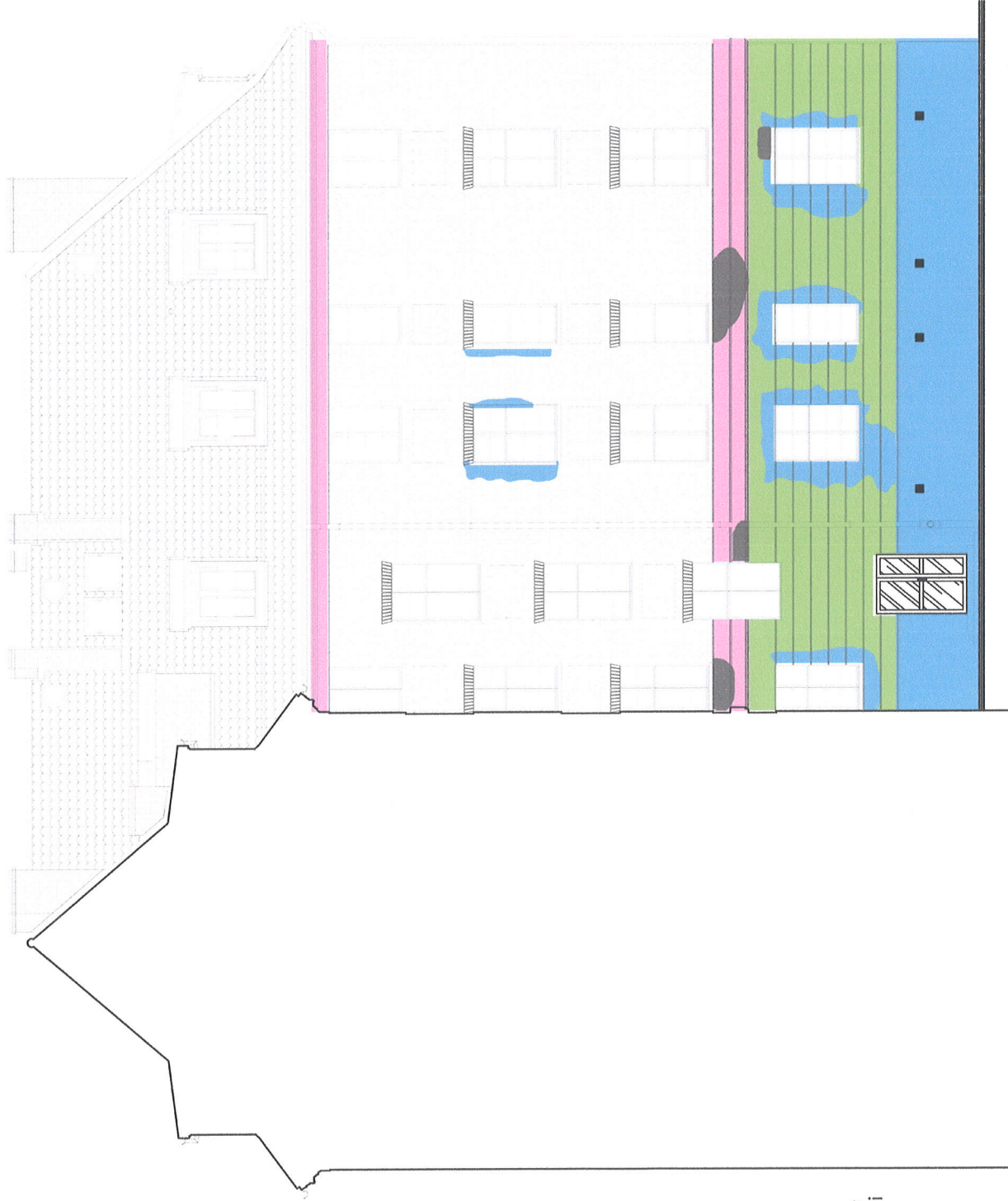
RYSUJE: Katarzyna ZEC

GDANSK, Nr 12

PROJEKTOWA I BUDOWLANA

Oznaczenie zakresu zniszczeń sztukaterii i tynków

Szczegółowy zakres określić w trybie roboczym.

ELEWACJA POŁUDNIOWA (OD DZIEDZIŃCA WIEW.)

UNIWALIA
Wykonanie pomiarów na budowie

Nazwa zamawiaczki budowlanej:
Remont elewacji budynku
przy ul. Okopowej 19 w Gdańsku

Adres inwestycji:
ul. Okopowa 19, 80-810 Gdańsk
działka nr 288/1, 288/2, obr. 99

Inwestor:
Województwo Pomorskie
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk

Faza opracowania:
PROJEKT BUDOWLANY
JEDNOSTKA PROJEKTOWA
UNICAD SP. Z O.O.
ul. Mielewicza 37/58, 01-625 Warszawa,
NIP 525394730

AUTOR PROJEKTU
Prof. dr hab.
ARCH. ROMAN WYRZYKOWSKI
UPR. NR 0102/75

Tytuł projektu:
ELEWACJA POŁUDNIOWA

SKALA 1:50

PEŁNIAJĄC
GDANSK, październik 2023

WYKONANIE
11

**WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW**
w Gdańsku
ul. Dyrekcyjna 2/4, 80-852 Gdańsk

Oznaczenie zakresu zniszczeń sztukaterii i tynków

Szczegółowy zakres określić w trybie roboczym.

BUDYNEK NR 21

ubytek

oryginał

oryginał przebudowany
warstwami naprawczymi
i nawarstwieniami

współczesny tynk
i taty